

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ**

Паробок Галина Іванівна

УДК 657

**Теоретичні і практичні аспекти обліку, аналізу та контролю
за формуванням та використанням фінансових ресурсів
підприємства (на прикладі ПАТ «ТерА»)**

Спеціальність 8.03050901 «Облік і аудит»

**АВТОРЕФЕРАТ
на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»**

Тернопіль – 2017

Дипломною роботою за ОКР «Магістр» є рукопис.

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку та аудиту Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент
Синькевич Надія Іванівна
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя;

Завідувач кафедри
бухгалтерського обліку і аудиту

О.С. Білоус

Захист відбудеться “22” лютого 2017 р. о 9⁰⁰ годині на засіданні Державної екзаменаційної комісії за напрямом підготовки 8.03050901 «Облік і аудит» Тернопільського національного технічного університету за адресою: 46000, м. Тернопіль, вул. Танцорова 2, ауд. 24.

З дипломною роботою за ОКР «Магістр» можна ознайомитись на кафедрі бухгалтерського обліку і аудиту Тернопільського національного технічного університету за адресою: 46000, м. Тернопіль, вул. Танцорова 2.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Ефективність функціонування підприємств у довгостроковому періоді, високі темпи їх розвитку, підвищення конкурентоспроможності великою мірою визначаються рівнем використання фінансових ресурсів. Тому одним із найважливіших напрямків фінансової політики цих підприємств на сучасному етапі є формування стратегії забезпечення фінансовими ресурсами, яка повинна бути спрямована на забезпечення високих темпів зростання прибутку, мінімізацію фінансових ризиків, забезпечення необхідної ліквідності. Вирішення цих питань у період розвитку ринкових відносин є однією із основних умов виживання переробних підприємств, досягнення стійкого і збалансованого їх розвитку.

Теоретичні та практичні аспекти управління фінансовими ресурсами підприємницьких структур розглядалися у працях вітчизняних і зарубіжних економістів: М.Д. Білик, Л. Бернстайна, Є. Брігхема, І.О. Бланка, В.М. Гейця, О.Д. Василика, А. Гроппелі, Р. Дамарі, Г. Джонсона, Ед. Долана, Л.А. Дробозиної, К. Кемпбелла, Г.Г. Кірейцева, М.Я. Коробова, В.В. Ковальова, М.Н. Крейніної, В.І. Міщенко, В.П. Москаленка, С.В. Науменкової, Е. Нікбахта, Л.Н. Павлової, А.М. Поддєрьогіна, В.М. Родіонової, П. Самуельсона, І.В. Сала, В.М. Суторміної, Є.С. Стоянової, А.Д. Шеремета та ін.

Високо оцінюючи результати досліджень цих авторів, необхідно зазначити, що в науковій літературі ще не знайшли належного відображення і вимагають подальшої розробки питання, пов'язані з формуванням механізму обліку, аналізу та контролю фінансових ресурсів підприємницьких структур. Існує ряд теоретичних і практичних проблем, які все ще залишаються невирішеними як на рівні промисловості в цілому, так і на рівні підприємств.

Об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних досліджень і практичних рекомендацій щодо обліку, аналізу та контролю фінансових ресурсів підприємств з метою підвищення результативності їх фінансової діяльності та фінансової стабілізації розвитку зумовили вибір теми, мети, об'єкта та послідовність дослідження.

Мета і задачі дослідження. Метою дипломної роботи є формування теоретичних засад та практичних підходів до вдосконалення системи обліку, аналізу та контролю фінансових ресурсів підприємств, дослідження фінансового механізму їх функціонування, а також обґрунтування методичних підходів до оцінки ефективності їх управління. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення комплексу таких задач:

- поглибити і конкретизувати сутність поняття “фінансові ресурси підприємства”, визначити особливості їх формування в сучасних умовах і підходи до управління ними;
- подати основні етапи вдосконалення системи обліку, аналізу та контролю фінансових ресурсів;
- проаналізувати динаміку та взаємозв'язок базових показників фінансового стану, тенденцій зміни складу, структури та джерел формування фінансових ресурсів підприємства;

- обґрунтувати підходи до оптимізації структури джерел формування фінансових ресурсів підприємства, визначити особливості залучення позикових коштів підприємством;
- вивчити систему показників щодо оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємств.

Об'єктом дослідження є методика та організація обліку, аналізу та контролю фінансових ресурсів ПАТ «ТерА».

Предметом дослідження є організація процесів обліку, аналізу та контролю фінансових ресурсів на підприємстві.

Методи дослідження. При виконанні досліджень залежно від конкретних цілей і завдань використані методи економічного аналізу та дослідження економічних процесів: розрахунково-аналітичний, індексний, спостереження і узагальнення, нормативно-розрахунковий, балансовий, групувань, монографічний, багатофакторного та порівняльного аналізу, економіко-статистичний та інші.

Структура і зміст дипломної роботи. Дипломна робота складається із вступу, 6 розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету і задачі дослідження, об'єкт і предмет дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення отриманих результатів.

У першому розділі “**Теоретичні основи управління фінансовими ресурсами підприємства**” зосереджено основну увагу на понятті та принципах класифікації фінансових ресурсів суб'єктів господарювання. Визначено джерела формування фінансових ресурсів суб'єктів господарювання. Досліджено капітал як основне джерело формування фінансових ресурсів підприємства.

У другому розділі – “**Організація та методика обліку фінансових ресурсів підприємства**” визначено критерії організації документування та облік операцій з формування і використання власного капіталу, порядку утворення, використання й обліку цільових джерел, внесено рекомендації щодо удосконалення принципів побудови обліку прибутку підприємства, а також організації обліку залучених ресурсів підприємства в системі прийняття управлінських рішень.

У третьому розділі – “**Інформаційне забезпечення обліку, аналізу та контролю фінансових ресурсів підприємства**” досліджено методику та організацію контролю за операціями із власним капіталом. Розкрито особливості методики контролю поточних та довгострокових зобов'язань та мету, інформаційне забезпечення та послідовність аналізу фінансових ресурсів підприємства.

У четвертому розділі – “**Аналіз ефективності формування та використання фінансових ресурсів ПАТ «ТерА»**” здійснено загальну оцінку складу та структури майна підприємства, аналіз та оцінка складу та структури фінансових ресурсів. Проаналізовано динаміку та структуру власних джерел

фінансування фінансових ресурсів підприємства, а також динаміку та структуру зовнішніх джерел фінансування фінансових ресурсів підприємства.

У п'ятому розділі – **“Обґрунтування ефективності використання фінансових ресурсів підприємства”** оцінено фінансову стійкість ПАТ «ТерА», а також система заходів щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів на підприємстві.

У шостому розділі – **“Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях”** розкрито особливості економічного стимулювання поліпшення умов і охорони праці, а також проаналізовано основні заходи щодо створення і використання матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків, розглянуто виконання на об'єкті (цеху, дільниці) планів захисту джерел водопостачання, продовольства, сировини с/г тварин і т. ін.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі наведено теоретичне узагальнення та вирішення задачі, що полягає в розробці основних теоретичних засад, обґрунтуванні основних підходів та розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення облікового та контрольного процесів, з метою підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства. Основні висновки виконаного дослідження полягають у наступному:

1. Проблеми управління фінансовими ресурсами потребують попереднього визначення категорії “фінансові ресурси підприємств”. На основі проведеного дослідження сутність категорії “фінансові ресурси підприємства” пропонується викласти у такій редакції: фінансові ресурси підприємства – це грошові кошти підприємства, які створені за рахунок власних, позикових і залучених джерел фінансування і використовуються для формування активів підприємства, виконання фінансових зобов'язань, стимулювання працівників підприємства, а також здійснення комплексу інших заходів з метою забезпечення ефективності подальшого розвитку підприємства.

2. Необхідно запровадити порядок обліку пролонгованої заборгованості за кредитними операціями, враховуючи рахунки для обліку пролонгованої заборгованості, відштовхуючись від терміну її виникнення. Наприклад, до кварталу та від кварталу до року. А банкам протягом кварталу дозволити показувати відстрочену заборгованість на рахунках строкової. За цей термін банк зі своїм позичальником повинен врегулювати труднощі або можливі труднощі щодо погашення позики.

3. Необхідно виділити групи рахунків, які відображали б операції з фізичними особами підприємцями, та встановити вище значення коефіцієнта резервування для фізичних осіб-підприємців, ніж для суб'єктів господарювання інших організаційно-правових форм.

4. Запровадити облік кредитних операцій за термінами надання більш розширеним, шляхом передбачення рахунків для обліку короткотермінової, середньо термінової і довготермінової заборгованості в Плані рахунків банків України. Показувати у бухгалтерському обліку кредитну заборгованість у такий

спосіб можна і організаціям. Це дасть можливість більш детально оцінити їх ліквідність.

5. Для раціональної організації роботи підприємства з кредиторами, оцінки наявності і строків погашення кредиторської заборгованості недостатньо інформації фінансового обліку. У Журналі-ордері №3 в та реєстрі до нього вказано виникнення та погашення заборгованості перед постачальниками і підрядниками, ведеться облік інших кредиторів, по яких не описуються строки заборгованості. Тому для вдосконалення системи управлінського обліку по кредиторській заборгованості, пропонуємо такий документ як План-графік погашення кредиторської заборгованості. Він має вестись у розрізі боржників (рахунки 63, 68, 66 та ін.) за місяць із вказуванням кінцевих строків погашення заборгованості підприємства перед ними. Підсумки за місяць по боржниках повинні співпадати з даними аналітичного і синтетичного обліку. Підсумки по окремих календарних датах необхідно для визначення потреби в коштах на банківських рахунках.

6. Сукупне майно ПАТ «ТерА» складається з необоротних, оборотних активів та витрат майбутніх періодів, причому питома вага необоротних становила 33% в 2015 р. і зменшилася до 32% у 2016 р.

7. У цілому майно ПАТ «ТерА» за аналізований період зросло на 10559 тис. грн., або на 35%, що може свідчити про нарощування обсягів основної діяльності, яке, у свою чергу, сприяє зростанню платоспроможності підприємства. Питома вага оборотних активів у сукупних активах ПАТ «ТерА» в 2016 р. склала 64% і трохи знизилась у порівнянні з 2015 р. (на 3%). Найбільшу питому вагу у майні підприємства займає дебіторська заборгованість - 48% у 2015 р. та 43% у 2016 році. Цю структуру активів можна охарактеризувати як "легку", що свідчить про незначні накладні витрати та високу чутливість до змін виручки.

8. У джерелах формування активів найбільшу питому вагу становлять саме поточні зобов'язання. Їх зростання на ПАТ «ТерА» можна оцінювати як негативну тенденцію та свідчить про підвищення рівня фінансової залежності суб'єкта господарювання від позикового капіталу.

9. Сума позиченого капіталу за звітний період зросла на 6468 тис. грн., або на 40%. Його частка у структурі капіталу зросла на 2% і складає 56 % сукупного капіталу підприємства. Це свідчить про зниження рівня фінансової стійкості ПАТ «ТерА» і збільшення залежності від зовнішніх поточних джерел фінансування.

Виходячи з того, що вирішення проблеми фінансування підприємств, діяльність яких характеризується постійним зростанням потреб у додаткових фінансових ресурсах, оцінку фінансового стану доцільно проводити на основі взаємозалежності компонентів фінансової рівноваги, що дозволить оцінити наявність джерел фінансування та напрямки їх використання.

Список підготовлених до друку праць за темою дипломної роботи:

1. Паробок Г.І. Шляхи удосконалення управління фінансовими ресурсами підприємств / Г.І. Паробок // Тези Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток соціально-економічних систем в геоекономічному просторі: теорія, методологія, організація обліку та оподаткування» (м. Тернопіль, 2017 року).

АНОТАЦІЯ

Паробок Г.І. Теоретичні і практичні аспекти обліку, аналізу та контролю за формуванням та використанням фінансових ресурсів підприємства (на прикладі ПАТ «ТерА»). – Рукопис.

Дипломна робота за спеціальністю 8.03050901 – Облік і аудит. – Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль, 2017.

Дипломну роботу присвячено розв'язанню теоретичних та практичних проблем обліку, аналізу та контролю фінансових ресурсів підприємств.

На основі всебічного аналізу з метою підвищення результативності управління фінансовими ресурсами підприємств удосконалена методика комплексної оцінки ефективності використання фінансових ресурсів, що дозволить враховувати специфіку підприємств, форми їх власності і користувачів аналізу.

Проведений аналіз фінансового розвитку підприємства, запропоновані основні оптимізаційні схеми забезпечення підприємства фінансовими ресурсами.

Ключові слова: фінансові ресурси, фінансові відносини, фінансові посередники, платоспроможність, фінансовий стан, ефективність управління фінансовими ресурсами, грошові кошти, прибуток, фінансова рівновага.

ANNOTATION

Parobok G.I. Theoretical and practical aspects of accounting, analysis and control of formation and use of financial resources (for example PAT "Terra"). - Manuscript.

Diploma work after speciality 8.03050901 is Account and audit. It is the Ternopil national technical university of the name of Ivan Pulyuya. It is Ternopil, 2017.

Thesis is dedicated to solving theoretical and practical problems of accounting, analysis and control of financial resources of enterprises.

Based on comprehensive analysis to improve the efficiency of financial management of enterprises improved methods of integrated assessment of efficiency of use of financial resources, which will take into account the specific businesses, their form of ownership and user analysis.

The analysis of the financial development of the company, offered basic procedures for optimizing enterprise financial resources.

Keywords: financial resources, financial relations, financial intermediaries, solvency, financial condition, the effectiveness of financial management, cash, profit, financial equilibrium.

